Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. postale - II Gruppo

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina . . . . . L 1.500
Letna naročnina . . . . . L 3.000
Letna inozemstvo . . . . . L 4.000
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXIII. - Štev. 36 (1167) | Gorica - četrtek, 16. septembra 1971 - Trst | Posamezna številka L 80

Problem osnovnega šolstva

Italijanska republika zagotavlja brezplačno šolanje vseh otrok do 14. leta. To šolanje obsega pet let osnovne šole in tri leta enotne srednje šole. V tem oziru je sedanja republikanska Italija naredila velik korak naprej v skrbi za šolanje otrok. Za nas v deželah nekdanje Avstrije ni to kaj posebnega, saj smo imeli tako obvezno šolanje do 14. leta že pod tedanjo upravo, za državljane v ostalih pokrajinah naše države je pa tako obvezno šolanje velika pridobitev.

Da bi bil pouk na enotnih srednjih šolah bolj uspešen, predvideva zakon, da se take šole osnujejo samo tam, kjer je primerno veliko število otrok. Kjer tega ni, se otroci prevažajo v druge večje kraje. Na ta način je za enotne srednje šole zagotovljeno zadostno število učencev in tudi primeren profesorski kader. Oboje je namreč potrebno za učinkovito šolanje.

Drugačen je položaj na osnovnih šolah, posebno pri nas. V slovenskih krajih je bivši fašistični režim zgradil veliko število zgradb za osnovne šole. To je napravil v želji, da bi se naši otroci čimprej potujčili. Tako so nastale nove šolske zgradbe v zelo majhnih vaseh, kjer je otrok komaj za en pošten razred ali niti ne. Na takih šolah se otroci nujno zbirajo v enem samem razredu ali kvečjemu v dveh z enim učiteljem oziroma dvema. Take šole imenujemo enorazrednice, če je en sam učitelj, dvorazrednice, če sta dva. V enorazrednici so vsi otroci od 1. do 5. razreda skupaj v šoli in se istočasno učijo. Učitelj mora tako v enem dopoldnevu učiti otroke petih različnih razredov, podajati torej istočasno snov petih razredov. Če je šola dvorazredna, se otroci navadno razdelijo tako, da en učitelj uči prva dva razreda, drugi pa ostale tri, zmeraj pa istočasno.

Vsakdo pri tem uvidi, kako mora biti težko učiti v takih šolah. Posebno velja to za enorazrednico, kjer naj učitelj istočasno uči prvošolce brati in pisati, v zadnjem razredu pa naj otrokom posreduje že znanje, ki je potrebno za vstop v srednjo šolo. Pouk v enorazrednicah je zaradi tega nujno dosti manj uspešen kot na večrazrednih šolah.

V preteklosti so kljub vsemu ustanavljali in ohranjali tudi enorazrednice, kajti bili so kraji, kjer ni bilo mogoče drugače poskrbeti za šolanje otrok. Po zadnji vojni so pa povsod začeli reševati problem enorazrednic tako, da prevažajo otroke v večje kraje, kjer je mogoče organizirati večrazredne šole. V Sloveniji so to že splošno uredili. Enorazrednic menda tam ni več.

V deželi Furlanija-Julijska Benečija se je tega problema lotil deželni svet. Radi bi odpravili enorazrednice. V ta namen je deželni svet sprejel zakon o brezplačnem prevozu otrok v osnovne šole tam, kjer želijo združiti šole in ustvariti popolne petrazredne šole. Na ta deželni zakon smo bili Slovenci do sedaj premalo pozorni. In vendar nam nudi možnost, da izboljšamo uspehe na svojih šolah. Slovenske šole imajo namreč veliko nepopolnih šol. Poglejmo v tem oziru, kako je na Goriškem, kjer so mi razmere bolj poznane.

Popolne petrazredne šole imamo v naslednjih krajih: Gorica, ul. Croce, Štandrež, Sovodnje (tam so 4 razredi), Doberdob.

V ostalih krajih je položaj naslednji: Štmaver ima enorazrednico, Pevma dvorazrednico, Podgora dvorazrednico, Steverjan na Valerišču dvorazrednico, na Britofu trirazrednico, Jazbine enorazrednico, Plešivo enorazrednico, Skriljevo enorazrednico, Gabrje enorazrednico, Rupa-Peč trirazrednico, Vrh dvorazrednico (lani so dobili še tretjo učno moč), Dol dvorazrednico, Jamlje trirazrednico, Gorica, ulica Randaccio dvorazrednico (lani so imeli še tretjo učno moč.

Iz povedanega je razvidno, da med nami prevladujejo nepopolne osnovne šole, ki trpijo zaradi vseh težav, ki sem jih navedel na začetku.

Ali je prav, da ostane tako? Ali bi se ne dalo slovenskim osnovnim šolam pomagati do večjih učnih uspehov? Neka učiteljica mi je letos med počitnicami priznala: «Slovenski starši vpisujejo otroke na italijanske osnovne šole tudi zato, ker so tam popolne petrazredne šole in se otroci na njih več naučijo.« To je dejstvo, ki je prav, da se z njim soočimo.

V Steverjanu so to že napravili. Tamkajšnja občinska uprava je sklenila, da zapre dvorazrednico na Valerišču in znova začne s popoldansko petrazredno šolo na Britofu ob cerkvi, kjer je središče občine. Otroke bodo z Valerišča v šolo prevažali.

Ali ne bi kazalo vprašanje nepopolnih šol premisliti tudi drugod in ga rešiti z združitvijo več šol na enem kraju tako, da bi dobili čim več popolnih osnovnih šol? Vprašanje velja tako za Goriško kot za Tržaško. Deželni zakon, ki sem ga omenil, nam kaj takega svetuje. Premislimo o tem vsi, ki nam je slovenska šola pri srcu. Ne samo slovenski otrok v slovensko šolo, temveč tudi: Otrok v zmeraj bolj uspešno slovensko šolo!

MIKLAVŽ BOŽIČ

Berlin včeraj in danes

Berlin so prve zasedle sovjetske čete 2. maja 1945, katerim so se nato pridružile na osnovi medzavezniških sporazumov med vojno (londonski protokoli in jaltska konferenca) še ameriške, britanske in francoske čete. Ustanovljena je bila nato skupna zavezniška vojaška uprava. Te skupne obveznosti in odgovornosti so bile nato potrjene v začetku avgusta 1945 na konferenci štirih velikih v Potsdamu, na kateri so določili tudi tri zračne hodnike do Berlina: iz Hamburga, iz Hannovra in Frankfurta. Ostale prometne zveze so ostale pod nadzorstvom Sovjetov.

Kot znano so se po končani vojni odnosi med bivšimi zavezniki začeli slabšati, kar se je neizogibno odražalo prav v Berlinu. Do največje napetosti je prišlo junija 1948, ko je Stalin hotel v Berlinu vpeljati »vzhodno marko«, t. j. denar, veljaven na sovjetskem zasedbenem področju Nemčije. Zahodne sile so odgovorile tako, da so na svojih področjih uvedle »zahodno« marko. Sovjetska vojska je tedaj blokirala vse cestne, železniške in rečne dohode v bivšo nemško prestolnico. Vso preskrbo zahodnega Berlina so morali tedaj zahodni zavezniki opravljati preko »zračnega mostu«. Blokada je prenehala šele maja 1949.

DVA BERLINA

Medtem se je razdelitev Nemčije vedno bolj poglabljala. Septembra 1949 zahodni zavezniki pristanejo, da se Zahodna Nemčija prelevi v samostojno državo. V začetku oktobra se ustanovi Vzhodna Nemčija pod varstvom Sovjetov. Vzhodni Berlin se je praktično vključil v Nemško demokratično republiko, zahodni pa v Zvezno nemško republiko. V obeh delih so ostale zasedbene čete štirih velesil.

Berlin je tako še naprej razdvajal ne samo Nemce, temveč predvsem Sovjete in zahodne zaveznike. Ti so si nato zamislili njegovo ureditev v okviru ponovne združitve obeh Nemčij. Toda vsa zadevna prizadevanja niso privedla do nikakršnih rezultatov.

Do ponovne hude zaostritve je prišlo leta 1958, ko je Hruščev z znamenitim »berlinskim ultimatumom« zahteval umik vseh zasedbenih čet in ustanovitev »svobodnega mesta zahodnega Berlina«. Zahodne sile pa so ta ultimat zavrnile z izjavo, da bodo branile zahodni Berlin. Enako slovesno obljubo je dal ameriški predsednik Kennedy leta 1963 v samem Berlinu.

BERLINSKI ZID

Še pred tem (leta 1961) sta se na Dunaju sestala Hruščev in Kennedy. Hruščev ponovi svoj predlog, zahodne sile ga spet odklonijo. V odgovor nato, 13. avgusta 1961 vzhodnonemška policija zapre vse prehode med obema področjema in postavi znameniti »berlinski zid«.

Bivša nemška prestolnica je od tedaj dejansko ločena na dva dela. Zahajanje prebivalstva iz enega dela v drugega je silno otežkočeno. V tem času so lahko le trikrat zahodni Berlinčani obiskali svojce onkraj »zidu sramote«.

Po umiku kanclerja Adenauerja ter po zmagi socialdemokratov v Zahodni Nemčiji so se v odnosih med prizadetimi političnimi silami začeli določeni premiki, ki so novemu kanclerju Willyju Brandtu omogočili politično pomirjenje s Sovjetsko zvezo in Poljsko. Lanska sklenitev zahodnonemško-sovjetskega sporazuma ter sklenitev Varšavskega sporazuma, s katerim je Bonn priznal mejo na Odri in Nisi, sta pospešila pogajanja o Berlinu. Ta so se pričela lani meseca marca in se vlekla na dolgo. Odhod Ulbrichta s krmila Vzh. Nemčije v začetku maja letos je končno odprl vrata nedavno doseženemu sporazumu.

a. t.

Obsodba južnoafriške rasne politike

Predstavniki luteranske Cerkve v Južni Afriki so imeli razgovor s predsednikom vlade Wostersom. Izrazili so svoje nasprotovanje vladni politiki, ki na vseh področjih skrbno loči črne in bele državljane. Rekli so, da taka umetna ločitev nasprotuje duhu evangelija.

Ob smrti Nikite Hruščeva

V soboto 11. septembra zvečer so vse radijske in televizijske oddaje zapadnega sveta na prvem mestu oddajale vest, da je tisto dopoldne umrl v Moskvi Nikita Hruščev, nekdanji prvi tajnik sovjetske partije in ministrski predsednik, to je nekdanji gospodar Sovjetske Zveze. Naslednji dan so vsi časopisi posvetili največjo pozornost temu možu, ki je svoj čas bil eden najbolj popularnih politikov celega sveta in deset let kovač nove sovjetske politike po Stalinovi smrti.

MOŽ NASPROTIJ

Kar je bilo pri Hruščevu kot politiku najbolj presenetljivo, so bila ostra nasprotja v njegovi politiki in v njegovem zadržanju. Po svojem izvoru je bil kmečkega stanu. Sam je rekel o sebi, da je začel delati, ko je komaj shodil. Pozneje je do 15. leta pasel krave pri nekem bogatem ukrajinskem kmetu. Nato je bil tovarniški delavec. Zato je mogel po pravici reči, da pozna kapitalizem iz lastne izkušnje. V teh mladih letih je obiskoval pravoslavno šolo, kolikor mu je bilo mogoče. Tudi to se mu je poznalo kot politiku: ni bil kaj prida izobražen, poznal pa je številne ljudske pregovore, ki jih je rad mešal v svoje govore, tudi ko je govoril pred Združenimi narodi. Verska vzgoja iz mladosti se mu je poznala vse življenje. Morda je tudi to pomagalo, da je navezal stike s papežem Janezom XXIII.

Kot mlad delavec se je seznanil z boljševiki in se priključil njihovemu gibanju. Ko je leta 1917 izbruhnila revolucija, je stopil med rdečearmejce in se boril z orožjem v roki. V tem času je spoznal Stalina. Pristaši generala Denikina so mu ubili starše. Revolucija je potegnila Hruščeva s sabo in ga ponesla na svojih valovih zmeraj više. Iz Ukrajine je prišel v Moskvo in zaupali so mu zmeraj odgovornejša mesta. Da bi pridobil vsaj nekaj višje kulture, je opravil v tem času razne večerne tečaje in šole. V politiki je imel srečo. Leta 1935 je postal član Centralnega komiteja sovjetske partije in kot tak preživel Stalinove čistke, ki so zdesetkovale tudi Centralni komite, toda Hruščevu so prizanesle, bogvedi kako. Ko Hitler leta 1941 napade Rusijo, se Hruščev tudi to pot znajde. Postane član Vojnega odbora in se odlikuje na fronti pri Stalingradu. Po končani vojni mu zaupajo še važnejše naloge: leta 1949 postane tajnik sovjetske partije, nato član presidiuma, to je sovjetske vlade. Po Stalinovi smrti v marcu 1953 ga izberejo za generalnega tajnika Centralnega komiteja partije. Oblast si deli najprej z Malenkovim, ki je predsednik vlade, nato z Bulganinom. Nazadnje spodrine tudi tega in prevzame še mesto vladnega predsednika (leta 1958). Tako je Hruščev iz kmečkega hlapčiča postal gospodar cele Rusije.

PROTI OSEBNEMU KULTU

Hruščev si je pridobil posebno mesto v zgodovini sovjetske Rusije in vsega sodobnega sveta zaradi svojega pogumnega nastopa na XX. kongresu sovjetske partije dne 25. februarja 1956. Kot generalni tajnik partije je imel na kongresu glavno politično poročilo. V tem poročilu je govoril o »kultu osebnosti in njega posledicah«. To se pravi, da je govoril o Stalinu in njegovih grozodejstvih. Poročilo je bilo tajno in ga v Rusiji niso nikoli objavili, pač pa so ga objavili v Ameriki in v zapadnem svetu. Iz tega poročila je svet prvič slišal iz ust najvišjega voditelja sovjetske partije, kaj se je dogajalo v Rusiji v tridesetih letih Stalinove diktature. Komunistični svet je ostrmel, mi pa se nismo čudili, ker je Hruščev samo potrdil to, kar smo mi o Stalinu zmeraj trdili, namreč da je največji krvolok in neusmiljen diktator.

Preplah v komunističnem svetu je bil velik, v zapadnem svetu so pa ugibali, kakšno politiko bo ubral Hruščev po tej pogumni obsodbi Stalinovih metod. Bo vpeljal v sovjetski Rusiji več svobode? Bo iskal pomiritve z Zapadom? Nekaj tega se je zgodilo. V Rusiji so izpraznili taborišča po Sibiriji in izpustili politične ujetnike. Tedaj je Hruščev našel tudi pisatelja, ki je bil kot nalašč za tisti čas. To je bil Aleksander Solženicin. Ta je smel objaviti svoj roman »En dan v življenju Ivana Denisoviča«, ki opisuje grozote Stalinovih taborišč. Tudi z Zapadom je Hruščev začel razgovore in obiske. Bil je v vseh važnejših deželah sveta: v Angliji, Franciji, Združenih državah. Obiskal je tudi Jugoslavijo in se z njo nekako pomiril po Stalinovem izobčenju. Poiskal je stike celo s papežem Janezom XXIII. Njegov zet Adžubej je bil z ženo Rado Hruščevo v privatni avdienci pri papežu 8. marca 1963. Na prošnjo sv. očeta je izpustil ukrajinskega patriarha Slipyja. Vse to in drugo je bilo znamenje, da išče pomiritve z Zapadom in celo s katoliško Cerkvijo.

Na drugi strani je pa Hruščev napravil stvari, ki so bile v nasprotju s tem »novim duhom«. Leta 1956 je s tanki zadušil madžarsko revolucijo. Leta 1962 je povzročil kubansko krizo, ki je privedla svet na rob atomske vojne. V tem času je dal zgraditi tudi berlinski zid. V Rusiji sami je Hruščev za Stalinom dal zapreti največje število cerkva, čeprav je rekel časnikarju Cousinsu, ki je posredoval v kubanski krizi in bil posrednik med Kennedyjem, Hruščevom in papežem Janezom: »Hočete reči, da jaz mislim spreobrniti papeža ali da papež hoče spreobrniti mene? Jaz ne morem spreobrniti papeža. Nasprotno, priznati moram, da imam tudi jaz religiozno preteklost. Sicer pa je tudi Stalin bil semeniščnik. Mi sedaj nismo več verni, ker smo se borili proti režimu, v katerem je vera bila v službi države. Mi se nismo uprli veri kot taki. Cerkev ni bila prava Cerkev in popi niso bili božji služabniki; bili so carjevi žandarmi. Zdi se, da so danes razumeli potrebo po ločitvi med Cerkvijo in državo. Mi nimamo več težav s Cerkvijo in lahko jo bomo tudi ščitili, če se bo držala daleč od politike.«

Oblast je Hruščev izgubil 14. oktobra 1964, ko so ga na seji Centralnega komiteja odstavili. Vzrok za to je bil neuspeh njegove gospodarske politike, pa tudi to, da so se bali nadaljnjih posledic njegove politike »odjuge«. Od tega dne dalje je Nikita Hruščev izginil s politične pozornice, kakor da ga ni več. Živel je kot »državni upokojenec« v svoji vili blizu Moskve. Umrl je zaradi srčne kapi. Pokopali so ga na pokopališču Novodevici v Moskvi pretekli ponedeljek. Sovjetski zgodovinarji mu bodo šele morali poiskati pravo mesto v zgodovini sovjetske partije.

(r+r)

Bivši gospodar Indonezije Sukarno in bivši gospodar Sovjetske zveze sedaj pokojni Nikita Sergejevič Hruščev

Zlata maša in zamenjava na Sv. gori

Na mali šmaren je v Marijini baziliki na Sv. gori imel ponovitev zlate maše p. Viljem Endrizzi. Tja ga je povabil p. Martin Perc, ki se je pred svojim odhodom s Sv. gore na ta način hotel oddolžiti p. Viljemu za vse, kar je v dvajsetih letih svojega upravljanja na Sv. gori napravil za to Marijino božjo pot. P. Viljem Endrizzi, član tridentinske province očetov frančiškanov, je prišel na Sv. goro kmalu potem, ko so to svetišče morali zapustiti slovenski patri in ga predati italijanskim sobratom, kot je to zahteval tedanji režim. Kot tak je videl rasti novo Marijino svetišče, ki je prav takrat začelo vstajati iz ruševin prve svetovne vojne. Pri zidanju novega svetišča in samostana je imel p. Viljem kot gvardijan polne roke dela in polno glavo skrbi. Na novem mestu se je tako vživel v svoje poslanstvo, da se je celo dobro naučil slovenskega jezika v želji, da postreže tudi slovenskim romarjem. Zaradi tega in zaradi svoje postrežljivosti in prijaznosti se je p. Viljem zelo priljubil vsem romarjem. Na Sv. gori je ostal nad 20 let. Pred zadnjo vojno je zapustil Sv. goro in se po vojni ustavil v Gorici, kjer je prevzel mašo za Slovence na Placuti. To službo še zmeraj z veseljem opravlja.

Pri maši je zlatomašniku pridigal g. Viktorin Stanič, župnik v Kamnjah na Vipavskem, asistirala pa sta msgr. Andrej Simčič, župnik v Solkanu, ter msgr. Rudi Klinec, škofijski kancler v Gorici. Slavja so se udeležili tudi številni drugi duhovniki, prijatelji zlatomašnika.

Po maši je bilo v samostanu prijetno srečanje pri pogrnjeni mizi. Tu so se navzoči poslovili tudi od dosedanjega gvardijana p. Martina Perca, ki je prestavljen v Ljubljano na Vič. Iztekla se mu je namreč doba gvardijanske službe in je zato moral zapustiti svoje mesto. Na Sv. gori je p. Martin bil za gvardijana devet let. V tem času je veliko zidal in prenavljal posebno v samostanu. Zadnje leto se je lotil tudi popravljanj v baziliki. Toda tega dela ni dokončal in ga je zato prepustil nasledniku p. Leopoldu Grčarju, novemu gvardijanu, in p. Pavlu Krajniku, novemu ekonomu. P. Martin si je najbrž ustvaril najbolj trajen spomenik s svojimi Svetogorskimi šmarnicami, ki smo jih pred leti brali po vseh cerkvah na Slovenskem. Te

P. Martin Perc OFM, dosedanji gvardijan na Sv. gori

šmarnice so v prvi izdaji popolnoma pošle in so jih izdali v drugo. Sedaj želijo, da bi izšle še v italijanskem prevodu. V teh šmarnicah p. Martin prijetno in zgodovinsko stvarno opisuje nastanek in razvoj svetogorske Marijine božje poti, ki je tako bogata na vsakovrstnih dogodivščinah. P. Martinu najlepša hvala za vse, kar je napravil za Marijino svetišče in romarje. Želimo mu, naj ga enak božji in Marijin blagoslov spremlja tudi na novem mestu v Ljubljani.

Ob „znamenju“ Korotana

Že par let se suče polemika okrog Korotana, visokošolskega doma na Dunaju. Omenjena polemika pa se ni omejila le na lokalne dunajske kroge; opozicija je kaj kmalu velikopotezno priklicala na pomoč Ljubljano, nekateri pa celo londonski glas.

Ni mi do tega, da bi kogarkoli branil ali obsojal, rad pa bi podal nekaj ugotovitev in okoliščin, ki sem jim bil priča.

Ko si je p. Tomažič omislil načrt za gradnjo slovenske hiše v obliki dijaškega doma, se je moral nujno spoprijeti s finančnim vprašanjem. Začel je z nabiralno akcijo med Slovenci širom po svetu. Nedvomno je bilo takrat ime patra Tomažiča vsakomur porok, da je vedel, čemu daruje in da bo nabrani denar res služil danemu namenu. Prav tako je ime p. Tomažiča uživalo zaupanje dunajskih cerkvenih in laičnih oblasti, katerih predstavniki so se odzvali v obliki darila in posojila. Poleg vsega je p. Tomažič razpolagal še s svojimi prihranki, saj je bil reden nameščenec v neki dunajski bolnišnici. Gradil je in zgradil lep slovenski dijaški dom, ki je pravcato hotelsko poslopje.

Ko sem pred dvema letoma potoval po Avstriji, sem mimogrede stopil še v Korotan. Tu sem naletel na delavca, opravljenega kot vodovodnega inštalaterja, z orodjem v roki, in ga povprašal po patru Tomažiču; v odgovor se mi pa delavec predstavi kot sam pater Tomažič.

Ogledal sem si prostore in lahko rečem, da je vse lepo racionalno zamišljeno in zgrajeno. Še posebno prijetno me je presenetila velika čitalnica, bogato opremljena s slovensko literaturo in publicistiko, ki že sama veliko pomeni slovenskim dijakom na Dunaju.

Tako dekliški kot fantovski sektor sta urejena tako, da lahko slovenski starši mirne duše zaupajo v ta dom svojo hčerko ali sina, ko ga pošljejo na Dunaj študirat.

Mislim, da smo Slovenci lahko le ponosni na patra Tomažiča in mu hvaležni, da je sredi Dunaja zgradil tak dom, ki nam ga marsikdo zavida. Ako je p. Tomažič zgradil Korotan, ga menda tudi toliko laže vodi. Jasno tudi, da ga upravlja le na tak način, da se ne izneveri namenu, za katerega je bil dom zgrajen in da ne izgubi zaupanja vseh tistih, ki so njegovo zamisel podprli.

Sploh smatram, da je vsakršna obramba p. Tomažiča ob polemiki opozicije odvečna, saj ga najlepše brani dunajsko »znamenje« slovenskega Korotana, ki ga je sam ustvaril.

Vinko Levstik, Rim

★

ZA KMETOVALCE

Suša

Kmetje ne pomnijo tako dolgotrajne suše kot jih je prizadela letos. Posebno na Krasu, kjer imajo zemljišča le tenko plast obdelovalne zemlje, spodnje plasti pa so rešetaste in ne zadržujejo vlage, je škoda zavzela nesluten obseg. Doslej so popolnoma propadli krmni pridelki kot so pesa, repa, korenje in koruza. Travniki so popolnoma ožgani in paša nemogoča. Prav tako ni sledu o kakšni otavi. Ljudje krmijo živino z zadnjimi zalogami sena ali z izrednimi pripomočki kot so buče, listje itd. Vrh tega pa je predel, ki ga napaja kraški vodovod, največkrat brez kaplje vode. Že dalj časa pomagajo gasilci reševati najbolj ogrožene kraje z dovažanjem vode v cisternah. Celo trte, ki so proti suši razmeroma odporne, so pri zadnjih močeh; mlade trte niso zdržale in listje se je že osulo; le stari nasadi in v globoki zemlji še kljubujejo neusmiljeni pripeki. Pravijo, da bi le izdaten in takojšen dež lahko rešil pridelek, ki je doslej vzdržal. V nasprotnem primeru bodo kmetje popolnoma zgubili svoj glavni pridelek kot je živinska krma in grozdje. Pristojni deželni uradi so že razpravljali o tej nesreči in govorili o pomoči. Toda tokrat bi morala biti pomoč tako izdatna kot še nikdar doslej.

Drobne jagode na grozdju

Ko začne grozdje zoreti pogosto opazimo, da so ponekod jagode zaostale v razvoju. Tako najdemo cele grozde z drobnimi jagodami ali pa na istem grozdu drobne in debele jagode.

Vzrokov za ta pojav je več. Letos je glavni vzrok nenavadna suša, ki je kriva, da so jagode ostale drobne in grozdi redki. Pri tem pa je listje in vejevje zdravo, le da kaže močno ovenelost. Pravočasen in izdaten dež ali drugo zalivanje bi v hipu zboljšalo stanje in tako rešilo ogroženi pridelek.

Jagode lahko ostanejo drobne in zelene zaradi napada virusnih bolezni. Značilno za take jagode je to, da ostanejo brez pečká. Bolezen se ne loti samo jagod, ampak se širi po vsej rastlini in okuži tudi notranjost rastline. V takem primeru opazimo še druge znake na listih in vejicah, ki nam potrdijo našo domnevo: listi dobijo blede rumene pege raznih oblik in velikosti ali postanejo nesimetrični ali globoko narezani ali zaostanejo v rasti ali se zvijejo ter zgodaj odpadejo. Druge znake spet opazimo na mladicah, ki rastejo počasi, ostanejo kratke in razdalje med kolenci so skrajšane; včasih opazimo, da so kolenci dvojni, drugič se spet mladica razpolovi v dva nova poganjka ali pa zraste vijugasto. V takih primerih ni druge pomoči kot izkopati in sežgati trte, razkužiti zemljo, pustiti jame odprte in šele čez nekaj let saditi trte, ki so zdrave in odporne proti virozi.

Tretji vzrok drobnih jagod je pomanjkljiva oplodnja cvetov. Če v času cvetenja močno dežuje ali piha burja ali nastopi mraz, se cvetje zelo slabo oplodi. Enako škoduje uporaba bakrene brozge, če jo škropimo v cvetju. Tudi v teh primerih ostanejo jagode brez pečká.

Vinogradnik bo šele po skrbnem opazovanju lahko ugotovil pravi vzrok in potem ukrenil, kar je potrebno, seveda kolikor je v njegovih močeh.

Inž. Janko Košir

OKNO V DANAŠNJI SVET

Vsedržavni pastoralni svet na Holandskem

Predsednik holandske škofovske konference kardinal Alfrink je povedal, da bodo v kratkem ustanovili stalni vsedržavni pastoralni svet. Vodil ga bo predsednik škofovske konference, v predsedstvu pa bo vseh sedem holandskih škofov. V svetu bo 56 delegatov iz škofijskih pastoralnih svetov in še 25 oseb, ki jih bodo izbrali na občnem zboru.

Cigani v Lurdu

Več tisoč ciganov se je pred kratkim zbralo v Lurdu na svojem petnajstem vsakoletnem romanju. Cigani so prišli povečini iz Španije, Portugalske, Belgije in Nemčije.

Pametne misli državnega poglavarja

Ugandski državni poglavar general Amin Dada je dejal, da mora biti dežela hvaležna misijonarjem za njihova prizadevanja pri vzgoji in zdravstveni oskrbi. Nato je dejal, da bi moral vsak državljan verovati v Boga. Bog vodi in podpira vse naše delovanje. On pazi na naš jezik, da ne govorimo laži, trdih in umazanih besed. Bog nadzira našo dejavnost, da je taka, da se nam je ni treba sramovati in da nikomur ne povzročamo škode. Bog je gospodar tudi naših misli, da se varujemo slabih in nekoristnih misli. Končno Bog vodi srca, da bi mogli biti tisti, ki vladajo, všečni ljudem. General Amin Dada je muslimanske vere. Še je priporočil, naj kristjani obiskujejo svoje cerkve, muslimani pa svoje mošeje.

Družina kapucinskih poklicev

V Veroni je prejel mašniško posvečenje kapucinski redovnik Alberto Domeneghi. Pri posvečenju so bili prisotni starši in trije novomašnikovi starejši bratje, vsi trije člani kapucinskega reda in vsi trije misijonarji v Afriki. Tudi zadnji brat, novomašnik, se namerava posvetiti misijonskemu delu.

Služiti drugim

Sv. oče Pavel VI. pri skupnih avdiencah rad razlaga misli in ideje zadnjega koncila. Pri avdienci v sredo 25. avgusta je govoril o pomenu oblasti v Cerkvi, ki mora biti služba. Kristus je prišel na svet, da bi služil in dal življenje za odrešenje vseh ljudi. Kristusova volja se vključuje in podreja skrivnostni volji nebeškega Očeta. Sin človekov ni prišel, da bi se mu služilo, ampak da bi on služil. Zato služba za človeka ni nekaj poniževalnega. Je znamenje ljubezni.

Kdor ima v Cerkvi oblast, mora služiti drugim. Zgodovinske okolnosti, ki so duhovno oblast povezovale z zemeljsko oblastjo, so pokazale, da človek hoče uveljavljati osebno avtoriteto in materialno korist. Tako stanje je zahtevalo, da dobi pomen oblasti v Cerkvi spet svoj prvotni smisel: služiti skupnosti, iskati korist skupnosti, a v prvi vrsti najbolj potrebnih. Izvrševanje oblasti v Cerkvi naj vedno navdihuje in vodi ljubezen.

Katoliška kitajska univerza

Leta 1925 so benediktinci ustanovili v Pekingu katoliško univerzo Fu-jen. Delovala je do leta 1949, ko so prišli komunisti na oblast. Univerzo je takrat obiskovalo 2.300 dijakov.

DEŽELNE POBUDE

Bliža se trgatev

Letos so trte na splošno manj nastavile kot lani; poleg tega jih je v nekaterih legah prizadela toča, ponekod pa suša zavrla običajno rast ali celo uničila mlade nasade. Zadnji dež je večinoma rešil trte in če bo vreme ugodno, lahko računamo na srednje velik, toda dovolj dober pridelek.

Na trgatev se je treba pripraviti. Vsako opravilo je važno in zato mora biti pravilno izvedeno. Klet naj ima dva prostora: v enem bo mošt vrel, v drugem pa bo zorelo vino. Nove in velike kleti so navadno tako razdeljene, stare in majhne pa lahko pregradimo s tanko steno. Poleg običajne opreme rabimo tudi toplomer. V vrelni kleti naj bo 12 do 17 stopinj C. Klet je treba natančno očistiti. Največ preglavice povzročajo pokvarjeni sodi. Pri skrbnem kletarju jih ni; v zanemarjeni kleti jih pa še vedno najdemo. Najpogosteje naletimo na sode, ki dišijo po kisu. Novo vino bi se v takem sodu prav gotovo skisalo. Zato ga je treba ozdraviti s paro ali kemičnimi sredstvi. Paro spuščamo vanj toliko časa, dokler pri spodnji odprtini ne izteka čista voda, stene pa postanejo vroče tudi na zunanji strani. Če nimamo parnega kotla, očistimo sod najprej z večkratnim oplakovanjem z raztopino žveplene kisline (četrt litra na 100 litrov vode) in nato z večkratnim oplakovanjem z raztopino kavstične sode (eno pest sode na 10 litrov vode). Na kraju je treba sod dobro izplakniti z mrzlo vodo ter tudi posušiti in žveplati, če bi ga rabili šele nekaj tednov kasneje. Zdrave posode pa operemo le v hladni vodi.

Ribolov v sladkih vodah

Ribolov v sladkih vodah so doslej urejali nekateri državni zakoni. V maju pa je bil objavljen nov deželni zakon št. 19, ki prinaša predpise o zaščiti ribjega bogastva in ribolova v notranjih vodah Furlanije-Julijske Benečije. Novost tega zakona je Ustanova za zaščito ribolova, ki bo imela glavni sedež v Vidmu in bo urejala ter nadzirala gojitev rib in ribolov v sladkih vodah. Da bo zakon začel delovati morajo pristojni organi najprej imenovati vodilno osebje in sestaviti pravilnik o izvajanju tega zakona. Takrat bodo poklicni in diletantski ribiči v tukajšnji deželi morali imeti dovoljenje za ribolov kot ga predvidevajo državni zakoni in posebno dovoljenje, ki ga bo izdala Ustanova za zaščito ribolova.

Kmečke družinske doklade

Za kmečke otroke so bile za leto 1971 povečane družinske doklade na 40.000 lir. Prihodnje leto bodo iste doklade dosegle 55.000 lir za vsakega otroka oz. osebo v breme. Ker je za doklado treba vsako leto ponovno vlagati prošnjo, naj se zainteresirani čimprej obrnejo na svoj sindikat.

Obiski sv. očeta

Sv. oče je v tem tednu napravil več pastoralnih obiskov. Bil je v Subiacu, kjer je obiskal oba benediktinska samostana in nagovoril zbrane redovnike. Sv. oče je prišel v Subiaco kot romar, da je na kraju, kjer je sv. Benedikt preživel več let v molitvi in pokori, molil za dober izid prihodnje škofovske sinode. Škofovska sinoda se bo namreč začela ob koncu meseca. Na njej bodo zbrani škofje razpravljali o duhovništvu in o pravičnosti v svetu.

V bližini Castelgandolfa pa je sv. oče obiskal dva samostana redovnic, ki živijo v strogi klavzuri. Gre za redovnice sv. Bazilija in za klarisinje. V mestecu Albano je pa obiskal novo cerkev župnije Marijinega Srca.

Pohvala Marijini legiji

Državni tajnik kardinal Villot je vodstvu Marijine legije poslal posebno pismo ob petdesetletnici ustanovitve. Namen Marijine legije je, kakor beremo v uradnem priročniku, posvečevati njene člane z molitvijo in dejavnim sodelovanjem pod cerkvenim vodstvom pri delu Cerkve.

ŠPORT

Evropsko lahkoatletsko prvenstvo v številkah

Pred pičlim mesecem se je končalo v Helsinkih, glavnem mestu Finske, evropsko lahkoatletsko prvenstvo. Ker se je vršilo eno leto pred olimpijado, ki bo v Münchenu v Nemčiji, je bilo neke vrste pregled moči evropskih držav. Ta pregled nam postane jasen in zgovoren, če se napravi vrstni red prvih osmih atletov in atletinj in se jih točkuje od 9 do 1 (prvi 9 točk, drugi 7, zadnji 1) ter se nato seštejejo točke vsake države.

Že vnaprej se je vedelo, da je Vzhodna Nemčija najmočnejša lahkoatletska sila, in je to tudi potrdila. Toda prvo mesto je dosegla zaradi premoči svojih atletinj, kajti med moškimi atleti je na prvem mestu Sovjetska zveza. To je dokaz, da je toliko komentiran zastoj sovjetske lahke atletike sedaj že premoščen.

Pa še druga presenetljiva spoznanja se zrcalijo v statistiki. V tekih (od 100 m pa do maratonskega teka, brez teka čez zapreke) se je najbolje odrezala Anglija; v tekih na dolge proge (5.000, 10.000 m, maratonski tek, tek na 3.000 m čez ovire) pa prednjači Finska in tako obnavlja staro tradicijo (spomnimo se na slavnega Nurmija!). V skokih (višina, daljina, triskok, skok s palico) so na prvem mestu Sovjeti, medtem ko v metih (krogla, disk, kopje) nadkriljujejo Vzhodni Nemci.

Največje presenečenje pa nam razodene statistika tekmovalk. Tako npr. nima Holandska, ki se je vedno ponašala s svojimi atletinjami (npr. slavna Blankers Koen), nobene tekmovalke med prvimi osmimi v nobeni izmed 14 disciplin; tudi nobena Danka se ni uvrstila med prvo osmerico. Teki so domena Vzh. Nemk; v skokih pa so nadmočne Zahodne Nemke (preseneča, da ni v teh disciplinah nobene Rusinje med prvimi osmimi); meti pa jasno kažejo sovjetsko premoč.

Sedaj pa nekaj tabel in številk.

Skupna lestvica (moški in ženske): 1. Vzhodna Nemčija 308 točk; 2. Sovjetska zveza 243; 3. Zahodna Nemčija 207; 4. Anglija 127; 5. Poljska 117; 6. Finska 65; 7. Francija 49; 8. Češkoslovaška 47 in enako Madžarska; 10. Romunija 33; 11. Italija 31; 12. Švedska 28; 13. Jugoslavija 22; 14. Avstrija 18; 15. Belgija 16; 16. Švica 15; 17. Španija 9; 18. Bolgarija 6 in enako Grčija; 20. Irska 3; 21. Holandska 1 in enako Norveška.

Lestvica moških atletov: 1. Sovjetska zveza 177 točk; 2. Vzhodna Nemčija 172; 3. Zahodna Nemčija 87; 4. Anglija 86; 5. Poljska 64; 6. Finska 60; 7. Francija 42; 8. Češkoslovaška 39; 9. Italija 31; 10. Švedska 24; 11. Madžarska 22; 12. Belgija 16; 13. Romunija 13; 14. Jugoslavija 12; 15. Španija 9; 16. Grčija 6; 17. Švica in Avstrija 4; 19. Bolgarija 3; 20. Holandska in Norveška 1. Med prvimi osmimi atleti ni torej nobenega iz Gibraltarja, Danske, Irske, Portugalske, Islandije, Lichtensteina, Luxemburga in Turčije.

Nekaj posameznih sektorjev (moški): Hoja, tekmovalo je 13 držav: 1. Vzhodna Nemčija 33; 2. Sovjetska zveza 28; 3. Anglija 9; 5. Italija 1. — Teki (brez zaprek): 1. Anglija 62 točk; 2. Sovjetska zveza 48; 3. Zahodna Nemčija 40; 4. Vzhodna Nemčija 36; 6. Ltalija 31; 10 Jugoslavija 12. — Teki na dolge proge: 1. Finska 28 točk; 2. Anglija 23; 3. Sovjetska zveza 17; 6. Jugoslavija 10. — Skoki: 1. Sovjetska zveza 38 točk; 2. Vzhodna Nemčija 34; 3. Švedska 15; 7.-9. Italija 6 itd. Med prvimi osmimi ni nobenega Francoza. — Meti: 1. Vzhodna Nemčija 44 točk; 2. Sovjetska zveza 34; 3. Zahodna Nemčija 22 itd.

Skupna ocena žensk atletinj: 1. Vzhodna Nemčija 136 točk; 2. Zahodna Nemčija 120; 3. Sovjetska zveza 66; 4. Poljska 53; 5. Anglija 41; 6. Madžarska 25; 7. Romunija 20; 8. Avstrija 14; 9. Švica 11; 10. Jugoslavija 10; 11. Češkoslovaška 8; 12. Francija 7;; 13. Finska 5; 14. Švedska 4; 15. Bolgarija in Irska 3. Med prvimi osmimi ni nobene ženske iz Italije, Holandske, Danske, Grčije, Islandije, Španije in Norveške.

Posamezni sektorji (ženske): Teki (brez tekov čez zapreke): 1. Vzhodna Nemčija 92 točk; 2. Zahodna Nemčija 58; 3. Poljska 37; 4. Anglija 27; 5. Sovjetska zveza 25; 7. Jugoslavija 9 itd. — Skoki: 1. Zahodna Nemčija 20 točk; 2. Anglija 13; 3. Romunija 10; 7. Vzhodna Nemčija 5; 9. Jugoslavija 1. Med prvo osmerico ni nobene Rusinje. — Meti: 1. Sovjetska zveza 35 točk; 2. Vzhodna Nemčija 26; 3. Zahodna Nemčija 18 itd.

(Povzeto po nemški reviji Leichtatletik-KM).

Širite „Katoliški glas“

Marijansko ekumensko romanje goriških in tržaških Slovencev

V RAZNIH PREKMURSKIH VASEH

Skozi vas Martjanci in naselje Moravci, kjer imajo zdravilna kopališča gorke vode, smo prišli v Bogonjino. Tu stoji mogočna Plečnikova cerkev, ki so jo zidali od leta 1925 do 1927; posvečena je Kristusovemu vnebohodu.

Dr. Stele piše o njej: »Smemo jo prištevati najzanimivejšim arhitekturam svoje domovine.« To ni nobena kvišku kipeča gotska katedrala, temveč masivna bolj nizka stavba, ki spominja na domačo hišo in na krajevne navade. V Bogojini živijo lončarji, zato je Plečnik okrasil cerkveni strop z lončenimi krožniki, oltar pa z amforami. Nad tabernakljem stoji napis Moimir. Vsak si ga lahko po svoje razlaga. Plečnik, ki je bil globok verski mislec, pa tudi po svoje.

V Turnišču smo obiskali silno staro cerkev iz leta 1261, ki je ne uporabljajo več za bogoslužje. Od tu do madžarske meje je samo še 8 km.

Obiskali smo nato farno cerkev pisatelja Lojzeta Kozarja v Odrancih. To je cerkev, ki so jo farani sami pred leti sezidali, a je že prišla v zgodovino. Med zidanjem se je posul cerkveni strop in pokopal pod seboj osem ljudi, šest družinskih očetov, eno ženo in enega otroka. Župnik nam je pripovedoval, kako so farani to strašno preizkušnjo sprejeli z veliko vdanostjo, močni v veri in v upanju na večno plačilo.

Cerkev je zelo privlačna, osmerokotna. Krasijo jo moderne freske in silno lepa Kregarjeva okna. V zadnjih letih so imeli v tej fari pet novih maš. Trenutno imajo 13 fantov v bogoslovju; to je zelo visoko število, če pomislimo, da šteje cela fara komaj 1.200 duš.

ORMOŽ IN PTUJ

Po kosilu v Murski Soboti smo si ogledali Ormož ob Dravi, kjer valovijo griči s krasnimi vinogradi, ropotajo klopotci in se po zidanicah pretaka sladki jeruzalemčan. Prlekija nam je dala mnogo velikih mož. V Ljutomeru, prestolnici Prlekije, se je leta 1868 vršil prvi slovenski tabor. Vprašali smo, odkod ime Jeruzalem v teh krajih. Povedali so nam, da se je za časa križarskih vojn ustavil tu neki križar. S seboj je imel križ iz Jeruzalema. Drugo jutro so ga našli mrtvega in na istem mesto pozneje sezidali cerkev ter kraj začeli imenovati Jeruzalem.

Po ogledu radenskih toplic, odkoder se slavna mineralna radenska voda s tremi srci razpošilja po vsej Jugoslaviji in tudi izven njenih meja, smo se ustavili pred rojstno hišo kardinala Missia v Hrastju-Mota na št. 61, kjer stoji plošča z napisom: Rojstna hiša njih eminence dr. Jakoba Missia, kneza in nadškofa goriškega. 1838-1902.

Proti večeru smo dospeli v Ptuj, nekdanji Petovium, najstarejše mesto v Sloveniji. Lani je praznovalo 1900-letnico obstoja. Tu je tekla rimska cesta, ki je Panonijo vezala z Rimom in po tej cesti sta potovala v Rim sv. brata Ciril in Metod.

Po večerji v hotelu Petovio so nas napotili v 12 km oddaljeni grad Borl, kjer smo v grajskih sobah prespali noč. Strahov ni bilo, nadlegovale pa so nas vešče, ki so v celih rojih počivale po zidovih in stropu. Zunaj je deževalo, bliski so razsvetljevali temo in spodaj je šumela Drava.

Pa je prišlo sončno jutro in preko Dravskega polja smo se odpeljali proti Ptujski gori. Na desni in levi so valovila ajdova ter koruzna polja, vmes pa so se dvigale proti nebu rumene sončnice. Preproste kmečke hiše, nekatere še s slamo krite, so nas pozdravljale ob poti. Tu na Dravskem polju je bilo za časa prve svetovne vojne veliko taborišče primorskih beguncev in naša sopotnica, gospa Zorka iz Podgore, se je še živo spominjala časov, ko je tu kot malo dekletce preživljala trda leta begunstva.

NA PTUJSKI GORI

Kdor je med nami prvič prestopil prag cerkve na Ptujski gori, je v začudenju obstal. Tu vse govori o davnih časih velike umetnosti, najbolj čudovit pa je relief v glavnem oltarju. Pozneje nam je pater minorit povedal, da če bodo ugotovili pristnost prvotnih barv reliefa (devet plasti barv) bo ta umetnina tretja na svetu. Za to silno težavno delo pa bi bilo potrebnih deset milijonov dinarjev.

Med koncelebrirano sveto mašo nam je govoril msgr. Silvani in izrazil svojo veliko hvaležnost Mariji, da je lahko izpolnil zaobljubo in prišel na to sveto goro. Frvič, ko je bil namenjen sem, je resno zbolel. Njegov nadaljnji govor je bil občuten slavospev božji Materi Mariji.

Po sveti maši smo si pod vodstvom patra minorita bežno ogledali velike umetnine te cerkve. Umetnostni zgodovinar F. Stelè, ki že 40 let stalno roma na ta milostni kraj, je izdal že drugo knjigo o Ptujski gori. Marijin relief na glavnem oltarju (delo neznanega umetnika, verjetno praške šole), je nekoč krasil glavni vhod, pozneje pa je bil prenesen na glavni oltar. Prvotno se je ta božja pot imenovala Črna gora. Kmalu po nastanku te cerkve je začela našim deželam groziti turška nevarnost. Da se zavarujejo pred Turki, so naši predniki cerkve na gričih obzidavali s tako imenovanimi tabori (kakor pri nas Repentabor). Del takega obzidja se je ohranil do današnjih dni tudi na Ptujski gori.

Legenda pripoveduje, da je Črno goro obvarovala pred napadalci Marija, ker je postala čudežno črna in je napadalci niso mogli videti. Vendar so kljub temu Turki cerkev razrušili, kipe na desetih oltarjih pa poškodovali. Kako znameniti so ti kipi, priča dejstvo, da je kip sv. Jakoba bil na razstavi v Parizu. Relief na glavnem oltarju je izklesan iz enega samega kosa in predstavlja Marijo z Detetom, ki pod svojim plaščem varuje osemdeset oseb. V teh osebah so upodobljeni razni mogočneži takratne dobe, plemiči, knezi, svetniki, grofje, papeži, svetni ljudje in duhovniki, pomešani med seboj navidez brez pravega reda.

Po sodbi umetnostnih zgodovinarjev naj bi ta relief nastal v času od jeseni 1408 do poletja 1409. Neposredni povod za nastanek tega reliefa naj bi bilo slavje, ki ga je priredil v Budi leta 1408 kralj Sigismund, ovenčan z zmagami v Bosni, ob krstu hčerke Elizabete, katero mu je rodila Barbara Celjska. Zato opazimo na reliefu celjske grofe in rodbino očeta Valburge Ptujske.

V MARIBORU

Pod vtisi teh velikih umetnin smo nadaljevali vožnjo proti Mariboru, kamor smo dospeli še pred poldnem. Ogledali smo si najprej v mariborskem predmestju cerkev sv. Cirila in Metoda, ki je še v gradnji, a upajo, da bo prihodnje leto že dokončana. To bo velika moderna stavba, podobna cerkvi v Odrancih.

Krasna je mariborska stolnica, posvečena sv. Janezu Krstniku v gotskem slogu iz 12. stoletja. Pred sto leti je škof Slomšek prenesel škofijski sedež iz Št. Andraža na Koroškem v Maribor. Stolnico krasijo sedaj barvna okna, ki jih je izdelal naš slovenski umetnik duhovnik Stane Kregar.

Kot zadnjo točko programa smo obiskali še frančiškansko cerkev v Mariboru in pomolili na prostoru, pod katerim leži pokopan škof A. M. Slomšek.

V restavraciji hotela »Turist« smo se zbrali še k zadnjemu skupnemu kosilu. Med nami je bil tudi dr. Stanko Janežič, ki se je tu od nas poslovil. Želeli smo mu še obilo uspehov v novi službi in na umetniškem področju kot uredniku družinske revije »Nova mladika«, ki je letos stopila v drugo leto življenja.

POVRATEK

Pot do Gorice je bila še dolga. Pred šesto uro zvečer smo se pripeljali v Ljubljano. Tu so se »duhovi« razdelili. Nekateri smo si želeli kratkega postanka v Ljubljani; ker pa to ni bilo v programu, smo odbrzeli naprej proti Postojni, kjer so nam dali naši vodniki uro oddiha. Nato so prišla na vrsto slovesa.

Poslovili smo se najprej od dr. Kosmača, ki nas je vso pot vodil preko zgodovinskih krajev, skrbel za petje v avtobusu in nas navduševal za ekumensko idejo: da bi bili vsi eno. Poslovili smo se tudi od edinih zastopnikov mladine na tem potovanju, akademika Enija Kureta in dijakinje Vande. Obema naša iskrena zahvala in priznanje, da sta se znala tako vživeti v družbo starejših oseb in nam bila tako najlepši zgled družabnosti in iskrenosti.

Na Opčinah nas je zapustila spet večja družba naših zvestih openskih romaric in pa zakonca iz Argentine, Melinc, ki sta na obisku v domovini. Gospa je Openka, gospod pa iz Kobarida. Dobro smo se razumeli z njima vso pot in gospod Melinc je bil na tem potovanju naš »uradni fotograf«. Žal pa njegovih diapozitivov ne bomo videli. Gledali pa jih bodo naši argentinski Slovenci in marsikomu se bo gotovo utrnila solza ob spominu na domače kraje.

Poslovili smo se od dobrega msgr. Silvanija, nato v Trstu še od zadnjih tržaških sopotnic in že smo v polpraznem avtobusu hiteli proti Gorici. V Rupi smo izgubili zvestega Tomšiča in dve drugi Rupenki, nato se je družba v Gorici razšla. Pri parku je izstopil dr. Klinec. Hvaležni smo mu za njegovo nenehno skrb in očetovsko pozornost do vseh na tem potovanju. Njegove bogate duhovne misli nam bodo ostale v trajnem spominu. Na Travniku je izstopil g. Artur Koshuta in zadnje goriške romarice. Tudi njemu iskrena zahvala za brezhibno tehnično vodstvo in dobro voljo ter potrpljenje, ki ga je vedno imel z nami.

Kot zadnja je pri Rdeči hiši izstopila naša zvesta ekumenska romarica ga. Iva Galassi Stibilova. Za marsikaj se ji moramo zahvaliti, zlasti za njen prelepi zgled ljubezni do bližnjega.

Potem pa še priznanje vrlemu šoferju Marjanu Mozetiču, ki nas je tako varno vozil ter nam s svojim nasmejanim obrazom dajal zgled prave potrpežljivosti in strpnosti.

Z. P.

Pravda o godu

Naš kraški rojak Milko Matičetov je v »Delu« z dne 12. 9. 1971 objavil zanimiv članek o besedi "god". Ker je zadeva aktualna tudi za naše bralce, objavljamo glavne misli.

Malone v vseh slovanskih jezikih beseda GOD (brez obrazila ali z obrazili tipa -ina, -ište idr.) označuje neko časovno enoto — npr. leto, uro — ali časovni pojem. V slovenščini je god pomenil med drugim »priložnost«, »pravi čas«, kar je ohranjeno v prislovnih rečenicah ZA GODA (o pravem času), ZGODAJ (zarana) ipd. Od nekdaj in vsaj deloma še danes pa god velja toliko kot obletnica. In v Beli krajini pravijo dnevu vernih duš MRTVI GODIJ. Tako kot vse živo pa je tudi jezik podvržen spreminjanju, ki je zdaj hitrejše zdaj počasnejše.

Naši predniki so pod pritiskom Cerkve nekako v 14. stoletju začeli opuščati svoja stara domača imena in jih do konca 16. stoletja tudi že popolnoma opustili in pozabili. Ko so po določilih tridentinskega cerkvenega zbora povsod vpeljali obvezno matičarsko službo, se ni dalo več izogniti matičarju duhovniku. Prišlo pa je v navado, da so otroku pri krstu nadeli ime svetnika, na čigar dan je bil rojen ali kvečjemu svetnika, ki pade kak dan poprej ali kasneje. Ker ljudje takrat pratik niso imeli, saj jih niti ne bi znali brati, so bili za obhajanje godu — obletnice rojstva navezani na oznanilo v cerkvi. Tako je hočeš nočeš prišlo do tega, da se je laično praznovanje godu — obletnice rojstva zaradi vsiljene stalne povezave s svetniškim imenom po malem sprevrglo v verskemu čutu bližje praznovanje »godu« — imena »nebeškega zavetnika«.

Kljub temu tristoletnemu razvoju pri besedi god pomenski prenos še danes ni docela končan. Tudi besede so lahko uporne in »se ne dajo«! Tako npr. pesmica, ki jo je učitelj R. Vrabl zapisal leta 1908 na Vranskem, vztraja še pri starem:

In spomlad vsa ljubezniva
ROJSTVA GOD obhaja spet.

Vendar se najdejo junaki, ki jim je malo mar besedna zgodovina. Najbrž so se zakleli, da je treba ubogi reakcionarni (?) »god« izbrisati iz slovenskega jezika. Nič ne pomislijo, da s svojo nestrpnostjo delajo silo in krivico nekemu drugemu, naprednemu (?), vsem Slovanom skupnemu godu, ki je pri nas, kot smo že omenili, več stoletij kljuboval premočnemu pritisku Cerkve. Kolikor v tem neenakem boju še ni čisto podlegel, pa bi mu naši »junaki« z nič kaj viteško vnemo radi zadali milostni udarec. To so kulturno-jezikovni politiki pri RTV Ljubljana, ki nas neutrudno zabavajo s svojim zdaj enojnim zdaj »dvojnim praznikom«. Obžalovati je le, da so se svoje jezikovne reforme lotili premalo korenito. Spraviti bi se bilo treba ne samo nad preproste naročnike in poslušavce glasbe po željah, ampak tudi in predvsem nad reakcionarno literaturo, trajni vir pohujšanja. Kot prvi naj pride pod radijski udar tisti trmasti Prešernov godec, ki ni in ni hotel odložiti gosli, čeprav so mu pokale strune druga za drugo:

Biló ni godú, svatóvščine, semnjà,
de tje ne bili bi vabili ga!

Prav mu bodi! Mar bi bil odpovedal udeležbo na takih sumljivih prireditvah...

Zase dobro vem eno: če bi hotel kdaj komu, ki praznuje »svojega rojstva god«, »svojega imena god« ali morda celo oboje skupaj, javno posvetiti ploščo v oddajah »Želeli ste — poslušajte«, bi (računo)vodstvu rubrike stavil odločen pogoj: da rečejo bobu bob oz. godu god in mi prizanesejo s svojim praznim, pustim »praznikom« — ali pa plošče sploh ne zavrtijo.

Študijske podpore za vseučiliščnike

Deželno odborništvo za prosveto in kulturne dejavnosti je razpisalo natečaj za podelitev študijskih podpor za šolsko leto 1971-72. Podpore so namenjene vseučiliščnikom, ki so vpisani v prvi, drugi, tretji, četrti ali peti letnik. Študijska podpora, ki jo predvideva deželni zakon št. 18 iz leta 1967 znaša 150.000 lir. Podrobnosti so objavljene v deželnem uradnem vestniku št. 31 kakor tudi z javnimi lepaki. Prošnje sprejema omenjeno odborništvo do 15. decembra letos.

Bachov „Pasijon“ v Stresi

Že več let se udeležujem slavnostnega začetka glasbenih tednov ob Lago Maggiore, ki sodijo med glavne italijanske glasbene festivale. Reči moram, da nudijo ti tedni (»Settimane musicali«), res vedno nekaj novega in pustijo poslušalcu več kot samo bežne prijetne vtise. Že nekaj časa sem izbirajo prireditelji za začetni slavnostni koncert znamenita dela iz simfonično vokalne literature, v glavnem cerkvene glasbe, ki zelo dostojno odprejo to simpatično umetniško manifestacijo.

Za letošnji prvi koncert je bil na sporedu »Pasijon po Mateju« J. S. Bacha, gotovo ena izmed mojstrovin nemškega skladatelja pa tudi tovrstne produkcije sploh. Veliko delo je doživelo svojo prvo izvedbo na veliki četrtek leta 1729 v cerkvi sv. Tomaža v Leipzigu, kjer je bil Bach »Kantor«, to je glasbeni in pevski vodja. Celotna zgradba pasijonskega oratorija (kajti prav to je v glasbenem smislu) obsega nedvomno veliko število zborov, solističnih točk, recitativov, orkestralnih vložkov, ki tvorijo vsi medsebojno povezani monumentalni opus genialne narave. Težko je reči, kaj je v Pasijonu bolj podčrtanega, zborovski ali solistični del. Med zbori so skoraj v enaki meri zastopani tako polifonsko grajeni, krajši, a markantni fugati, kot masivni korali, plod protestantske cerkvene glasbe. Solistični deli, arije, pa že kažejo na silovito dramatično pa tudi lirsko moč eisenachškega ustvarjalca, ki se v tem smislu že bliža italijanski dramski glasbi. Veliko vlogo igrajo v orkestru tudi posamezni inštrumenti, ki stalno prispevajo k večji barvni pestrosti skladbe, zlasti razne oboe, flavte, violina, čelo ter seveda orgle.

Naj pri tem še spomnimo, da Bach ni znan le po tem Matejevem Pasijonu, temveč da slovi tudi po drugem (iz leta 1724), po sv. Janezu, ki pa ne doživlja tolikih izvedb. Vsekakor vsebuje tudi Pasijon po Janezu veliko biserov čiste glasbe

Izvedba tega mogočnega dela je bila tokrat v rokah nemških umetniških ansamblov ter solistov. Orkester »Deutsche Solistenvereinigung«, zbor »Bach« iz Freiburga, zbor »Sv. Cecilije« iz Frankfurta ter otroški zbor friburške stolnice je dirigiral v Stresi že domač Theodor Egel s pravo mojstrsko zavzetostjo in preciznostjo. Sodelovali so še sopranistka Agnes Giebel, altistka Marga Höffgen, tenorist Adalbert Kraus, bariton Stefan Kramp in basist Siegmund Niemsgern ter seveda instrumentalni solisti. Interpretacija je bila zelo čista, jasna in obenem spontana.

»Settimane musicali« v Stresi se še nadaljujejo. Na njih nastopajo še vidni solisti, orkestri, komorni ansambli. Omenim naj le nekaj najvidnejših imen: pianista Nikita Magaloff in Vladimir Ashkenazy, komorni orkester iz Züricha, izraelski filharmonični orkester Zubin Mehto, organist Lionell Rogg, italijanski komorni trio, simfonični orkester japonske filharmonije itd.

Letošnja izdaja festivala v Stresi je že deseta po vrsti. Nedvomno so se v teh letih zvrstili na odru Kongresne palače v tem lepem turističnem mestecu ob Lago Maggiore že najznamenitejši glasbeni umetniki naše dobe in posredovali izbranemu občinstvu reprodukcijo iz muzikalne zakladnice vseh dob. In prav v tem je veliko poslanstvo tega zanimivega festivala, ki je po svoji smeri vedno bolj aktualen.

Andrej Bratuž

Goriški skavti na dan obljub 1. maja 1971. Skavt pod × na avtomobilu v ozadju je pokojni Robert Remec

S TRŽAŠKEGA

Občine

V nedeljo 12. septembra smo obhajali 23. marijanski shod. Vreme nam je sicer nagajalo, toda Marijini častilci so cerkev napolnili. Tako smo ves shod obhajali v božjem hramu. Sv. mašo je daroval škofov vikar, zadnji blagoslov pa je podelil g. nadškof, ki se je kljub slabemu vremenu hotel slovesnosti udeležiti. G. Albert Miklavec, župnik na Katinari, pa je imel lep govor. Povezal nas je v enoto Marijinih otrok, ki smo letos doživeli kongres pri Mariji Bistrici in se trudimo za boljši svet doma in po vsej zemlji. Naj Marija vodi tudi naše družine k Bogu.

Ob tej priložnosti se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so se trudili, tako v cerkvi kakor drugače, da je ta praznik poživil našo vero.

Dne 8. t. m. je v tržaški bolnišnici preminul Saško Daneu, iz znane Danevove družine. Vest nas je vse presenetila. Pogreb je bil dokaz, da so ga vsi radi imeli. To je tudi tolažba za nas vse, zlasti pa za njegove najdražje, ker izpričuje, da ljubezen povezuje med seboj naše ljudi. Te ljubezni si še želimo, tudi dejavne ljubezni mladine, ki naj bo v oporo vsem.

Svojcem, zlasti mladi gospe soprogi izrekamo najgloblje sožalje v krščanskem upanju.

Razpis abonmaja SG v Trstu za sezono 1971-72

Repertoar za abonente: 1. B. Brecht: »Bobni v noči«; 2. Jovan Sterija Popović: »Kir Janja«; 3. Wilder, Williams, Jones: »Ameriški večer«. 4. Sergej Verč: »Ko luna škili z desnim očesom in jaše veliki voz«; 5. Commedia dell'Arte-Dužan Jovanović: »Igra o treh rogonoscih«; 6. Gostovanje Drame SNG iz Ljubljane; 7. Gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega.

Vrsta abonmajev: Red A (premierski); red B (prva sobota po premieri); red C (prva nedelja po premieri); red D (mladinski v sredo); red E (mladinski v četrtek); red F (okoliški, popoldanska predstava na dan praznika).

Cene za abonente: Parter I (sredinski sedeži) lir 13.500 oz. 7.000; parter II (ostali sedeži) lir 9.500 oz. 6.000; balkon lir 4.000 oz. 3.000; okoliški abonma lir 7.000 (preskrbljen prevoz); mladinski abonma lir 2.000; invalidi lir 2.000 (za katero koli vrsto abonmaja).

SG v Trstu razpisuje, razen premiere, tudi družinski abonma, ki omogoča družinam skupni obisk z enim samim abonmajem, h kateremu vsak nadaljnji družinski član doplača lir 2.000.

Abonmaje vpisujemo vsak dan, razen od praznikih in v ponedeljskih dopoldne, v Tržaški knjigarni, ul. S. Francesco 20, tel. 61792, od 8. do 12.30 in od 15.30 do 19. ure. Plačljivi so v dveh obrokih do 1. februarja 1972. Dosedanje cenjene abonente prosimo, da potrdijo svoje abonmaje do srede, 22. t. m. Samo do tega dne jim bomo lahko zagotovili njihove lanske sedeže.

Šolske zadeve

Občinski svetovalec prof. Bratina se je zanimal te dni za razna vprašanja slovenskih šol in je bil v stalnih stikih s pristojnimi občinskimi organi. Daljši razgovor je imel tudi z odbornikom za šolstvo Moisejem. Najbolj pereče je vprašanje prostorov za trgovsko šolo. Ta je trenutno v starem škofijskem semenišču, ki ga mislijo v najkrajšem času podreti. Zaradi tega se občinska uprava pogaja za neko poslopje v sredini mesta. Toda tu bo treba precej popravil in ne kaže, da bi bilo na razpolago že ob začetku šolskega leta.

Za otroške vrtce se je letos prijavilo veliko število otrok. V ul. Croce bi bil celo potreben nov oddelek, za katerega pa ni tam primernega prostora. Na občini so mnenja, da bi za ta oddelek lahko uporabili prostore bivšega italijanskega vrtca v ulici Torriani. Tja bi lahko zahajali otroci tistega mestnega predela, Št. Mavra in Pevme.

Izredno število vpisanih je tudi na nižji srednji šoli v ul. Randaccio. Vse to potrjuje, da Slovenci nujno potrebujemo nove šolske prostore. Vodstvo Slovenske demokratske zveze v Gorici je v tem pogledu napravilo že nešteto korakov, a se vprašanje ni še premaknilo z mrtve točke. Ker gre za manjšinske šole, vidi rešitev le v tem, da država določi izredna nakazila. Če bomo čakali na razne odbore za šolske stavbe, jih ne bomo nikoli dobili! Precej upanja je trenutno samo za nov vrtec v ulici Campi.

Omenjeni svetovalec se je, kakor prejšnja leta, zanimal za brezplačni prevoz otrok iz bolj oddaljenih krajev, ki bodo obiskovali naše vrtce in šole. Pri tem mu je bilo v pomoč sodelovanje nekaterih učiteljev.

Končno je treba še omeniti, da se slišijo pritožbe staršev iz Sovodenj in Pevme, ki pošiljajo svoje otroke v tamkajšnja vrtca. V obeh krajih vrtnarici ne obvladata baje slovenščine. Če je to res, pomeni, da nadaljuje ustanova ONAIRC svojo raznarodovalno politiko. Taki politiki pa se moramo Slovenci odločno upreti.

Opomba ured.: *Razgovori in pogajanja glede slovenskih šol so lepa reč, a niso dovolj. VSI slovenski izvoljeni predstavniki, na kateri koli listi in na vseh ravneh, bi morali postaviti kot brezpogojno zahtevo za kakršno koli sodelovanje pri politiki levega centra ravno zahtevo o rešitvi vprašanja zidanja novih šolskih poslopij za slovenske šole v Gorici. Cincanja in obljub je bilo dovolj, čas je, da se preide k dejstvom!*

Duhovna obnova v uršulinskem samostanu

V okviru goriške slovenske Marijine družbe se je vršila v nedeljo 12. septembra celodnevna duhovna obnova za dekleta in žene v uršulinskem samostanu. Udeleženk je bilo nad 60. Duhovno obnovo je vodil jezuitski pater Radko Rudež, ki že 14 let deluje kot misijonar v Zambiji. Zato so bili vsi njegovi govori pestra in zanimiva slika njegovega misijonskega delovanja v črni Afriki.

Duhovno obnovo je zaključila večerna maša, katero je ob asistenci g. voditelja MD dr. Humarja, daroval g. misijonar. Ob evangeliju nam je dal še zadnja navodila za rast našega duhovnega življenja in se predvsem goriški in tržaški Marijini družbi zahvalil za dragoceno pomoč in molitve za slovenske misijonarje in njih misijone. G. misijonar Rudež bo ostal med nami še do misijonske nedelje, nakar bo spet odpotoval med svoje farane v Zambijo. Tam ga že težko čakajo, a tudi njemu se že toži po njih.

III. športni teden v Števerjanu

Kakor napovedano, se je začel v Števerjanu v sredo 1. septembra športni teden, ki ga organizira športno združenje »Brda« iz Števerjana. Otvoritvi so prisostvovali g. župan in drugi odborniki ter veliko vaščanov, zlasti mladine, kar pomeni, da dosegajo športni tedni svoj poglavitni namen, to je zanimanje za šport med našo mladino.

Odbojka. Teden se je pričel s tekmo v odbojki; pomerili sta se ekipi Končarjev in Britofa. Zmagali so Končarji s 3 : 1.

»Tučenje«. Na igrišču gostilne Dvor se je pretekli četrtek odigral turnir »tučenja« (balinanja). Prijavilo se je pet ekip. Igre so bile vseskozi zelo napete in se končale z zmago trojke Ferdinand Komjanc, Rinaldo Dornik ter Lojze Gravnar.

Nogomet. V nedeljo sta se srečali ekipi Britofa in Dolenjega Konca na Formentinijevem igrišču. Akoravno so Britofci bili favoriti, se je zgodilo, da so podlegli. Zmagal je Dolenji Konc s 5 : 3.

Ženska odbojka. V ponedeljek je bila na vrsti ženska odbojka. Srečali sta se števerjanski ženski odbojkarski ekipi društev »Brda« in »Briški grič«. To je bilo tudi prvo srečanje dveh števerjanskih ženskih ekip in bi bilo pametno, da bi se taka srečanja nadaljevala. Zmagale so igralke ekipe »Brda« z 2 : 1 (15 : 9, 7 : 15, 15 : 12). Tekma se je vršila na občinskem igrišču v Števerjanu.

Kolesarstvo. V torek je bila tekma v kolesarstvu za otroke na progi Križišče-Dvor in za mladince na progi Bukovje-trg pred cerkvijo. Tekma se je vršila v večernih urah in ji je sledila vrsta navijačev na avtomobilih. Med otroki je prvi prispel na cilj Kazimir Černic s časom 8'. Med mladinci je zmagal Rinaldo Dornik s časom 8'30".

Streljanje. V naslednjih dneh se je vršilo tekmovanje v streljanju z zračno puško. Sodelovalo je nad 40 strelcev. Rezultati so naslednji: Otroci: 1. Stanko Škorjanc, 2. Srebernič Aleš, 3. Maraž Darij. — Ekipe: 1. Planišček Florijan, Mužič Ivan, Škorjanc Stanko, točk 24. — Ženske: 1. Komjanc Agata, 2. Hlede Lilijana, 3. Dornik Mirijam. — Člani: 1. Pintar Aleš, 2. Dornik Silvan, 3. Mačus Aldo. — Ekipe: 1. Mužina Marjan, Bednarik Slavko, Terpin Marijan točk 73.

Namizni tenis. V nedeljo se je športni teden zaključil s tekmami v namiznem tenisu. Rezultati so bili naslednji: Otroci: 1. Škorjanc Stanko, 2. Škorjanc Marko, 3. Srebernič Aleš. — Odrasli: 1. Dornik Rinaldo, 2. Beretta Robert, 3. Hlede Edi. — Ekipe: 1. Maraž-Beretta, 2. Škorjanc D.-Fattore, 3. Mačus-Škorjanc S.

Tako se je zaključil II. športni teden v splošno zadovoljstvo vseh. Nagrajevanje, združeno s primernim kulturnim sporedom, se bo vršilo na tradicionalno »zahvaljenco« v novembru. Takrat bodo zmagovalci nagrajeni s pokali in diplomami, ki so jih dale na razpolago razne ustanove ter podjetja.

II. športni teden v Štandrežu

Od 6. do 12. septembra je bilo v Štandrežu na športnem igrišču pri cerkvi zelo živahno. Na pobudo domačega športnega društva »Velox« se je vršil drugi športni teden. Štandreška mladina se je pomerila v namiznem tenisu, odbojki, streljanju, košarki in v igri »med dvema ognjema«. Končni rezultati so sledeči:

Namizni tenis: 1. Plesničar Ivan, 2. Lutman Jordan, 3. Pavio Bruno. — Med naraščajniki: 1. Faganel Renzo, 2. Nanut Andrej, 3. Ožbot Aleksander.

Streljanje: 1. Lutman Severin, 2. Marvin Diego, 3. Brajnik Herman. — Med naraščajniki: 1. Ožbot Aleksander, 2. Tabaj Maksim, 3. Faganel Renzo.

Za odbojko, košarko in za igro »med dvema ognjema« so se štandreški tekmovalci porazdelili v dve skupini: Sever - Jug. V odbojki je zmagal Sever z 2 : 1 (15 : 10, 9 : 15, 15 : 11), kakor tudi v košarki z 92 : 81. V igri »med dvema ognjema« je bila ekipa Juga močnejša in je gladko premagala Sever. Tudi v tej disciplini so nastopili naraščajniki.

V okviru športnega tedna je bila na programu tudi ženska odbojka z nastopom ekip »Brda« (Števerjan) in »Hrast« (Doberdob). Števerjanske igralke so v treh setih zmagale z 2 : 1 (13 : 15, 15 : 7, 15 . 11).

Ansambel »Lojzeta Hledeta« na festivalu narodno-zabavne glasbe v Ptuju

Prišel je avgust in ansambel »Lojzeta Hledeta« iz Števerjana je odšel proti Ptuju, kjer se je udeležil III. festivala narodno-zabavne glasbe Slovenije, ki se je vršil od 27. do 29. avgusta 1971. To je že drugič, da se ansambel udeleži tega festivala. Lansko leto je ansambel nastopil s skladbami, ki sta jih priredila Jerica Koren in Lojze Hlede; letos pa se je predstavil z dvema skladbama »Dve pismi« in »Mati«, katerih besedilo je zložil Ivan Malavašič, glasbo pa Lojze Hlede. Sploh niso sanjali, da bodo prišli v finalni večer. Zelo težko smo pričakovali izide posebne komisije in občinstva; upanja je bilo malo, ker je bilo precej zelo dobrih ansamblov. No, končno je stopil na oder napovedovalec ter začel naštevati ansamble, ki so bili pripuščeni v finalni večer. Ko so slišali »Ansambel Lojze Hlede iz Gorice« je bilo presenečenje veliko. Seveda je tedaj moral ansambel nastopiti tudi v finalnem večeru, na katerem je bilo prisotnih čez 3.000 ljudi.

Po končanem izvajanju in ko je Slovenski oktet, kot gost, zaključil svoj program, sta napovedovalca stopila na oder ter začela z nagrajevanjem. Nagrado za besedilo je dobila pesem »Dve pismi«.

Končno je tudi prav, da je edini goriški ansambel odnesel kakšno nagrado. Fantje, ki sestavljajo ansambel, so se vrnili domov srečni in veseli zaradi lepega uspeha, ki so ga doživeli v najstarejšem slovenskem mestu Ptuju.

Fantom želimo še mnogo, mnogo lepih in veselih uspehov v bodočnosti.

Zvonko Simčič

Zastopstvo SDZ pred oskrunjenim spomenikom padlih za svobodo v Sovodnjah

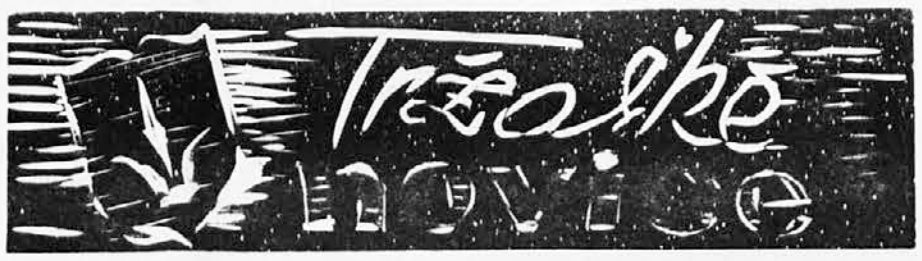

Maša za pokojnega nadškofa dr. Alojzija Fogarja

Na trideseti dan smrti bomo imeli sveto mašo za pokojnega nadškofa dr. Alojzija Fogarja. Sveta maša bo v Rojanu v nedeljo 26. septembra ob 16. uri. Hvaležnost nam naroča, da se te svete maše udeležimo v čim večjem številu.

Sestanek med tržaškimi in koprskimi upravitelji

Vedno boljši odnosi med Italijo in Jugoslavijo zadobivajo na našem področju čedalje konkretnejše oblike. Sestanki in povabila med tukajšnjimi upravitelji ter upravitelji onstran meje so na dnevnem redu.

Tako je pretekli teden prišlo do sestanka med odgovornimi predstavniki tržaškega mesta ter Kopra. Koprsko delegacijo je vodil predsednik koprske občinske skupščine (župan) Kocjan, tržaško pa župan Spaccini. Delegaciji sta predvsem razpravljali o infrastrukturah in cestnih povezavah med obema področjema. Koprčani so si tudi ogledali nekatere gospodarske objekte v našem mestu.

Slovensko gledališče v Trstu pred novo sezono

Slovensko gledališče v Trstu se pripravlja na novo sezono. Začelo je študirati prvo igro, ki bodo Brechtovi Bobni v noči. Pretekli teden je ljubljanska televizija v Kulturnem domu v Trstu posnela tri njihove drame iz pretekle sezone: Smoletovo Antigono, Brancatijevega Raffaela in Tolstojevo Moč teme. Vse tri bo ljubljanljanska televizija uvrstila v svoj spored, posvečen slovenskim gledališčem.

Kraški teden

S kraško ohcetjo, ki je bila v nedeljo na Repentabru, se je zaključil že tradicionalni kraški teden, ki ga že vrsto let organizira zadruga Naš Kras. Repentaborski župnik g. Avguštin Žele je v farni cerkvi poročil letošnji kraški par, Emila Škabarja s Cola in Majdo Briščik od Briščkov.

Razen številnih pestrih folklornih prireditev je zadruga Naš Kras organizirala v kraškem tednu tudi strokovni srečanji, ki so se ju udeležili priznani italijanski in slovenski strokovnjaki. Na prvem srečanju so razpravljali o kmetijstvu na Krasu, na drugem pa o zaščiti človeškega in naravnega okolja.

25. tržaški zdravniški dnevi

Pretekli četrtek so se pričeli v Avditoriju 25. tržaški zdravniški dnevi. Omenjeno študijsko srečanje se je zaključilo 11. septembra. Zasedanja se je udeležilo veliko število mednarodno priznanih znanstvenikov. Častni predsednik je bil Tržačan prof. Piero Valdoni, ki je svetovno znan kirurg. Prof. Valdoni je imel tudi otvoritveno predavanje.

Barkovljani pripravljajo izlet

Slovenski mladinski krožek in cerkveni pevski zbor iz Barkovelj pripravljata izlet v Soško dolino, dolino Trente in na Vršič. Spored: ob 5.30 odhod iz Barkovelj; ob 10. uri bo v Kobaridu barkovljanski pevski zbor izvajal Vrabčevo mašo; nato po kosilu v Bovcu izlet na Vršič čez dolino Trente; ob 18. uri odhod z Vršiča in čez Kranjsko goro in Trbiž povratek v Barkovlje. Izlet bo v nedeljo 26. septembra. Cena: vožnja 1.800 lir, kosilo 1.500 lir. Vpisovanje se vrši v prostorih Mladinskega krožka ob nedeljah zjutraj.

Novi predsednik srbsko-pravoslavne občine

Člani srbsko-pravoslavne občine v Trstu so namesto nedavno umrlega predsednika Dragoljuba Vurdelje izvolili za novega predsednika Dušana Relića, ki je bil dolga leta podpredsednik omenjene skupnosti.

Zapustila sta Trst

P. Miroslav Štok in p. Anton Surina, člana redovniške družbe klaretijancev, sta zapustila Trst in se preselila v mariborsko škofijo, kjer bosta prevzela skrb za župnijo Nova Štifta pri Gornjem gradu. Naj Bog spremlja njuno delo z obilnimi milostmi.

„Katoliški glas" v vsako slovensko družino!

DAROVI

Za Alojzijevišče: R. T. 10.000; B. L. 5.000 lir.

Namesto cvetja na grob Veronike Zavadlav, sestrična 5.000 lir za Alojzijevišče in 5.000 lir za Zavod sv. Družine.

Za Šentjakobsko kulturno društvo: Ob smrti moža in očeta Mirota Srebotnjaka darujejo svojci 20.000 lir; ob poroki Jožke Slokar in Ladija Vodopivca daruje šentjakobski pevski zbor 5.000 lir; skupina vernikov iz Štramarja 10.000 lir; ob krstu male Barbare Superina 4.000 lir.

Za Finžgarjev dom na Opčinah: namesto cvetja na grob Saška Daneu daruje Ivanka Sosič, Narodna 34, lir 2.500.

Za cerkev sv. Jerneja na Opčinah: Škabar-Gec Raf. 1.100; Sosič Ivanka, namesto cvetja na grob Saška Daneu 5.000, ista za Finžgarjev dom 2.500 in za Marijanišče 2.500 lir; Zolia Marija 5.000; N. N., Bane, 5.000; Vremec L. 2.000; družina Daneu Celeste v spomin svojega Saška 20.000; gostilna »Veto« 4.000; N. N. 1.200; družina Malalan 5.000; Pepka in Mario Dolenc v počastitev spomina pok. prof. Sosič Ivana 2.500; Hollstein-Dolenc Marija, v isti namen 10.000; Girotto-Hrovatin Ivanka 300; družina Kalc, ob blagoslovu hiše, 5.000; družina Daneu (ga. Ana) 12.000; Vidau Zvonko 5.000; družina Vidau Peter 10.000; Gallina-Kotnik ob krstu male Barbare 5.000; Sosič Francka 1.200; Vremec Viktorija 5.000; Dolenc-Grzančič Ivanka 2.000; Hrovatin-Milič 1.000; Škerlavaj Terezija 5.000; sorodniki pok. Marruchelli Dominika, ob pogrebu, 2.000; N. N. 5.000; N. N. 45.000; družina Kosmina-Sosič, ob krstu male Martine 10.000; v cerkvi 23.575; darovanje za sv. Jerneja 77.780 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

★

Klub starih goriških študentov vabi na slovesno odkritje spominske plošče narodnemu buditelju Andreju Žnidarčiču, dolgoletnemu vikarju v Gradnem (1835-1913), ki bo v nedeljo 26. septembra ob 15. uri v Višnjeviku v Brdih. Sodeluje tudi »Briški oktet«.

RADIO TRSTA

Poročila. 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih)

Šport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 19. do 25. septembra 1971

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 10.45 Za dobro volja. 11.15 O. Wilde: »Zvezdan«. Pravljica. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.30 Finžgar: »Naša kri«. 17.00 Revija zborovskega petja. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.15 Sedem dni v svetu. 20.30 Ljudske pesmi. 20.45 Ljubezenska lirika. 22.10 Sodobna glasba.

Ponedeljek: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Pomenek s poslušavkami. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.10 Guarino: »Odvetnik za vsakogar«. 19.40 Zbor »Aquilée« iz Basiliana. 21.00 Pripovedniki naše dežele. 21.10 Nepozabne melodije. 21.45 Slovenski solisti.

Torek: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Bednarik: »Pratika«. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.00 Otroci pojó. 19.10 C. Piermani: Kako posluje italijanski parlament (11). 19.45 Zbor »J. Gallus« iz Trsta. 20.30 Danes v deželni upravi. 20.35 Wolf-Ferrari: »Štirje grobjani«, opera v treh dejanjih.

Sreda: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Evropske prestolnice. 17.00 Tržaški mandolinski ansambel. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.10 Higiena in zdravje. 19.40 Grške ljudske pesmi. 20.30 Danes v deželni upravi. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 G. Bartolozzi: Otrok v prvih letih svojega razvoja (12). 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.20 V. Beličič: Kraške črtice. 19.30 Izbrali smo za vas. 19.45 Zbor Rudolf Lamy. 20.30 Danes v deželni upravi. 20.35 A. De Benedetti: »Lahko noč, Patricija«. Igra v treh dejanjih.

Petek: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Izlet za konec tedna. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.10 Zgodovina prometnih sredstev (12). 19.40 Vokalni kvartet »Zvonček«. 20.30 Danes v deželni upravi. 20.35 Gospodarstvo in delo. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.50 Folklorni plesi.

Sobota: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Poklici: »Kramarji«. 15.55 Avtoradio. 16.10 Festival narodno-zabavne glasbe v Števerjanu. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.10 Svet v očeh slovenskih popotnikov (13). 19.45 Moški zbor »F. Prešeren« iz Kranja. 20.30 Danes v deželni upravi. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Rado Lenček: »Po jerebico«. Dramatizirana zgodba.

OBVESTILA

Romanje na Brezje priredi na prvo nedeljo v oktobru Apostolstvo molitve v Gorici. Prijave na upravi Katoliškega glasa ali v zakristiji pri Sv. Ivanu.

III. red bo imel shod tretjo nedeljo septembra. Začetek ob 15.30 z rožnim vencem.

Števerjanski župan sporoča, da se sprejemajo na občini prijave škode na gospodarskih poslopjih in v kmetijstvu, ki jo je prizadejalo neurje dne 27. avgusta letos. Prijave se sprejemajo vključno do sobote 27. septembra 1971. Potrebne tiskovine dobite na občinskem uradu.

Vpisovanje v nižjo srednjo šolo. Ravnateljstvo slovenske nižje srednje šole v Gorici ul. Randaccio, sporoča, da traja vpisovanje dijakov do 22. septembra.

Misijonska nedelja. Prosimo gg. duhovnike, da nam sporočijo število izvodov »Misijonske nedelje«, katero nameravajo letos vzeti.

★

Za Katoliški dom: B. L. 5.000 lir.

Za cerkvico Lurške M. B. v Ferlugah: Ferluga (N.N.) 2.000; Gec Pavla 2.000; Tonelli-Maver Irene 1.000; N. N. 900 lir.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: Trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 8% davek za registrski urad.

Odgovorni urednik: *msgr. dr. Fr. Močnik*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo